

Datum 9 februari 2024

ILT
Toezicht Risicovolle Stoffen
Risicobedrijven

Utrecht

Contactpersoon
J. Aardema
Senior Inspecteur

M +31(0)6-21522769
joop.aardema@ILenT.nl

INFOBLAD

BUISLEIDINGEN EN ASBEST

Overzicht Asbest wet- en regelgeving in relatie met Buisleidingen voor transport van gevaarlijke stoffen

Inventarisatie

Asbest kan op verschillende plaatsen in buisleidingen en aanverwante zaken voorkomen. Op grond van het asbestverwijderingsbesluit 2005 (AVB 2005) is geregeld dat voorafgaand aan de sloop (verwijdering) of onderhoud een asbestinventarisatie moet worden uitgevoerd aan objecten of bouwwerken van voor 1994. Belangrijk is dat een dergelijke inventarisatie maximaal drie jaar geldig is. Na die termijn dient weer een actualisatie (nieuwe) inventarisatie uitgevoerd te worden.

Op grond van het AVB 2005 is er geen saneringsplicht indien er geen onderhoud of sloop plaats vindt. Dus als een leiding blijft liggen zonder dat er iets mee gebeurt, hoeft er geen asbestinventarisatie of sanering plaats te vinden.

Verwijdering

Het bevoegd gezag voor de verwijdering van asbest is verdeeld over twee bevoegde instanties: de ILT of de gemeente/Omgevingsdienst Deze twee instanties stellen verschillende eisen aan het melden van de asbestsanering.

Als het gaat om de verwijdering uit objecten (alle vormen van voertuigen, maar ook installaties en speciaal aangewezen andere objecten zoals buisleidingen die niet horen tot de nutsvoorzieningen (aansluitingen naar particulieren)) dan is de ILT het bevoegde gezag. Op grond van het AVB 2005 is formeel geen melding van sloop of onderhoud vereist, maar het wordt wel aanbevolen om die activiteiten via het web portaal van de ILT te melden (<https://www.ilent.nl/onderwerpen/asbest>).

Daarnaast moeten altijd de inventarisatie en verwijderingsactiviteiten via het Landelijk Asbestvolgsysteem (LAVS) worden gemeld. Hierdoor weet ook de Nederlandse Arbeidsinspectie (NI-A) wanneer asbestwerkzaamheden plaats vinden.

Als het gaat over verwijdering van bouwwerken, dan is de gemeente/Omgevingsdienst het bevoegd gezag. Via het LAVS en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) moeten die activiteiten worden gemeld.

Wat tot bouwwerken hoort is gedefinieerd in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Tot een bouwwerk horen ook die installaties in het bouwwerk die dienen voor het functioneren van het bouwwerk. Denk daarbij aan CV-installaties en liften die ervoor zorgen dat mensen in een gebouw kunnen werken. Een installatie om bijvoorbeeld elektriciteit op te wekken of om gas te behandelen worden niet geacht

te horen tot het functioneren van het bouwwerk. Deze staan wel in een gebouw, maar maken niet dat het gebouw niet functioneert als die installaties niet aanwezig zijn.

Voor grootschalige activiteiten bij buiten gebruik gestelde buisleidingen kan het dus zijn dat er twee bevoegde instanties zijn, te weten de ILT voor de leidingen en de technische installaties en de gemeente/Omgevingsdienst voor de gebouwen (denk aan gasreducerstations enz.).

ILT
Toezicht Risicovolle Stoffen
Risicobedrijven

Datum
9 februari 2024

In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) artikel 2.29 worden omgevingsplanactiviteiten met betrekking tot bouwwerken benoemd waarvoor geen omgevingsvergunning vereist is.

Hieronder vallen ook ondergrondse buis- en leidingstelsels (Bbl art. 2.29 onder p sub 4) met uitzondering van buisleidingen als bedoeld in artikel 3.101 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Dit betekent dat de ILT het bevoegd gezag is voor activiteiten aan buisleidingen die vallen onder art. 3.101 van het Bal (voorheen het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)). De gemeente/omgevingsdienst is het bevoegd gezag voor activiteiten aan buisleidingen die niet onder Bal art. 3.101 vallen.

In het verleden zijn ook buisleidingen van asbestcement (AC) gebruikt. Voor de verwijdering van en het onderhoud aan deze AC-leidingen is een algemene werkwijze opgesteld in samenwerking met de toenmalige arbeidsinspectie. Dit is beschreven in het zogenaamde "rode boekje". De hierin beschreven werkwijze werd tot 2021 gehanteerd. In 2021 zijn de werkwijzen herzien. De activiteiten vallen nu onder het "AC-Werkplan". Dit AC-werkplan beschrijft het veilig werken met asbestcementleidingen in het ondergrondse openbare waterleiding- en gasnet, tot aan de meter en tot en met een inwendige diameter van 500 mm. Indien conform dit werkplan wordt gewerkt dan wordt voldaan aan de eisen voor het maken van aanboringen aan AC-leidingen, het verwijderen en het onderhouden van AC-leidingen.

Saneringen

Voorafgaand aan een sanering dient een asbestinventarisatie te worden uitgevoerd. Hierbij moet aandacht zijn voor alle pakkingen (moffenkit bij AC leidingen) die in de leiding kunnen zitten, alle afsluiters en andere tussenvoegingen in de leidingen (denk aan pompen, splitsingen, gasontvangstation enz.). Daarnaast dient ook de bitumen coating van de leidingen onderzocht te worden op asbest. Voor de AC-leidingen geldt dat dit moet worden uitgevoerd op basis van het "AC-werkplan".

Let op bij het opstellen van het asbestinventarisatierapport dat de eigenaar zelf aangeeft wat geïnventariseerd moet worden. Maak dit zo specifiek mogelijk. Denk bijvoorbeeld aan het aangeven dat elke bocht in de leiding apart geïnventariseerd moet worden.

Als aan de hand van specificaties en documentatie van een buisleiding, inclusief appendages zoals bijvoorbeeld afsluiters en pompen, voor zowel de aanleg als de operationele (onderhouds)historie, met voldoende zekerheid kan worden aangetoond dat er geen asbest gebruikt is dan is een asbest inventarisatie niet nodig.

Als er delen na 1994 zijn geïnstalleerd of gereviseerd dan kunnen die delen uitgesloten worden van de inventarisatie (na 1994 mag er namelijk geen asbest meer zijn toegepast).

Algemeen geldt: bij twijfel → asbestinventarisatie

ILT
Toezicht Risicovolle Stoffen
Risicobedrijven

In het asbestinventarisatierapport dient aangegeven te worden onder welk regime de delen van de leiding gesaneerd moeten worden.

Datum
9 februari 2024

Indien AC leidingen worden gesaneerd, dan gelden specifieke voorwaarden. De leidingen moeten zonder breuk (alleen de eerste start breuk) uit de grond worden genomen en direct afgevoerd worden naar de opslag plek. Tussendoor op de grond leggen is niet toegestaan omdat dan besmetting kan optreden. Aan het eind van de werkdag (indien het afval niet direct wordt afgevoerd) moet het asbestafval achter een hek in een afgesloten container worden opgeslagen. Het asbest moet altijd in een big bag in de container worden geplaatst. De big bag moet dicht zijn. Bij de afvoer moet de big bag luchtdicht zijn afgesloten. Deze container moet binnen twee weken worden afgevoerd naar een erkende verwerker van asbestafval. De afgifte aan de verwerker moet met een afvalbegeleidingsbrief plaats vinden. Hierop is onder andere aangegeven de aard en herkomst van het afval, de ontdoener van het afval en de vervoerder. Alle betrokken partijen ondertekenen het formulier en geven daarmee aan het formulier naar waarheid te hebben ingevuld.

Hergebruik en sanering bij derden

Op grond van de REACH verordening (deze verordening regelt wat er mag gebeuren met voorwerpen waaraan asbest opzettelijk is toegevoegd) is het verboden om voorwerpen, waaraan opzettelijk asbest is toegevoegd, in de handel te brengen. Hierdoor is het niet toegestaan om bijvoorbeeld afsluiters of pompen waarin asbestpakkingen zitten over te dragen aan een andere onderneming voor hergebruik (de eigenaar van het asbest houdende voorwerp moet dezelfde blijven, maar het voorwerp hoeft niet op dezelfde locatie te blijven).

Op grond van het AVB 2005 dient voorafgaand aan de sloop of onderhoud het aanwezige asbest te zijn verwijderd. Hierdoor dient het asbest verwijderd te worden op de locatie waar het product, waarin asbest is toegepast, aanwezig is. Dit betekent dit dus dat als er bij voorbeeld een asbest houdende afsluiter aanwezig is, deze op de locatie moet worden gesaneerd. Daarna kan de afsluiter aan een derde partij worden verkocht, of kan het worden afgevoerd. Als een sanering op locatie niet mogelijk is, bijvoorbeeld vanwege gevaarlijke werkomstandigheden, kan in overleg met de ILT besloten worden om de asbesthoudende voorwerpen naar een andere locatie over te brengen.

Asbestwegen

Bij het verwijderen van een leiding kan ook de Bodemwetgeving en/of het Besluit asbestwegen van toepassing zijn. Het Besluit asbestwegen gaat uit van de functie van de ondergrond en niet van de samenstelling ervan. De samenstelling van de ondergrond is wel het uitgangspunt voor de Wet Bodembescherming (WBB). Als er minder dan 50% bodemvreemd materiaal in de bodem zit dan is de Bodemwet van toepassing.

Bij 50% of meer bodemvreemd materiaal gaat het over toegepaste bouwstoffen.

In het verleden was asbest op grote schaal aanwezig in puin en puingranulaat waarmee wegen zijn aangelegd. Bij deze wegen is het Besluit asbestwegen van toepassing. De functie 'weg' kan betrekking hebben op parkeren, lopen, stallen van

fietsen enz. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt tussen openbaar of particulier terrein.

Daarnaast is in de omgeving van de gemeenten Harderwijk en Goor het afval van asbestfabrieken gebruikt voor de aanleg van wegen. Hier kan de asbest concentratie erg hoog zijn. Bewoners in deze twee regio's waren uitgenodigd om op kosten van de overheid hun weg te laten saneren. Het kan echter voorkomen dat dit niet is gedaan.

ILT
Toezicht Risicovolle Stoffen
Risicobedrijven

Datum
9 februari 2024

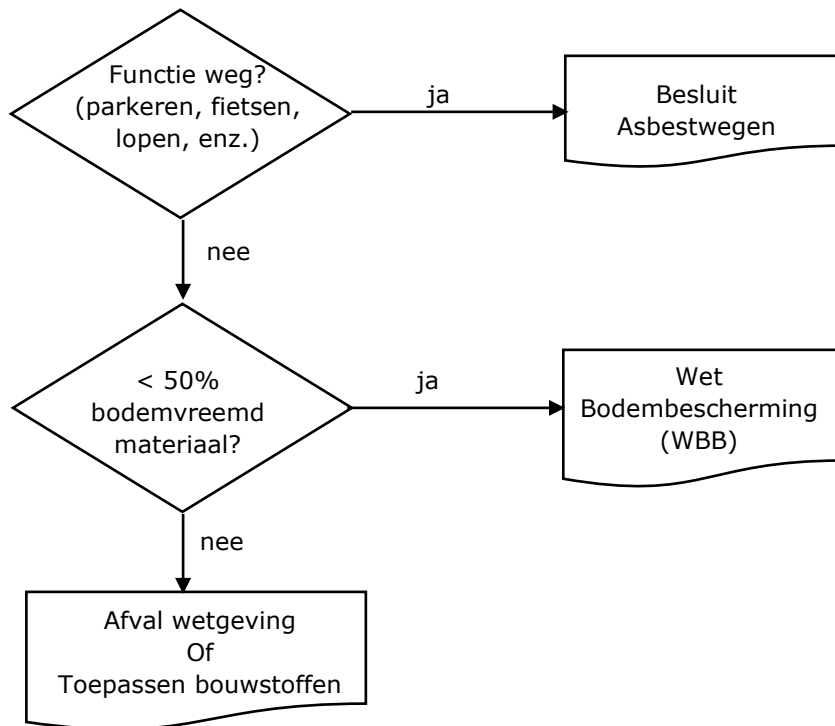
Degene die activiteiten aan een weg uitvoert waarin asbest zit, moet dit melden aan de ILT (niet of te laat melden is strafbaar). Het melden kan via het LAVS. Bij de melding moet een bodemonderzoek rapport worden bijgevoegd.

Ook de planning voor de activiteiten is van belang. Na de melding volgt een brief van de ILT met eventueel nadere eisen of voorschriften.

Indien slechts een deel van de weg wordt ontgraven, dan kan het zijn (afhankelijk van de situatie) dat de ILT de eigenaar van de weg aanschrijft voor de volledige sanering van de weg. Dit kan aan de orde zijn als de weg niet duurzaam is afgedekt.

In tegenstelling tot de Wet Bodembescherming (WBB) gaat het Besluit asbestwegen uit van de functie van de grond en niet van de samenstelling. Ook geldt voor asbestwegen dat na het ontgraven van de weg, het vrijkomende asbesthoudende materiaal niet terug geplaatst mag worden. Dit in tegenstelling tot de WBB, die wel een tijdelijke uitnameregeling kent. Indien een weg ook voldoet aan de criteria van de Bodemwetgeving (minder dan 50% bodemvreemd materiaal), dan geldt nog steeds de bepaling van het Besluit asbestwegen, waardoor terugplaatsing niet mogelijk is.

Indien de leiding door een weg en een stuk niet-weg loopt, dan dient bij zowel het WBB bevoegd gezag als bij de ILT een melding te worden gedaan. Zodra bekend is dat de weg asbest bevat moet dit gemeld worden. Bij te laat melden kan een Proces Verbaal of een last onder dwangsom worden opgelegd. Dit is met name om verdere blootstelling aan asbest tegen te gaan.

ILT
Toezicht Risicovolle Stoffen
Risicobedrijven

Datum
9 februari 2024

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Inspectie Leefomgeving en Transport
Toezicht en Opsporing
Toezicht Marktordening
Producttoezicht 2
Vakgroep Asbest

Februari 2024